

Облік і оподаткування

УДК 657.311.4

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14789727>

**Оцінка обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунків за
податком на доходи фізичних осіб**

Могила Ірина-Людмила Анатоліївна

здобувачка вищої освіти третього навчально-наукового рівня (PhD) кафедри обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів, Україна, викладачка кафедри права та менеджменту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-3570-1654>

Прийнято: 18.01.2025|Опубліковано: 29.01.2025

***Анотація.** Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками за податком на доходи фізичних осіб - це систематизований сукупний комплекс взаємопов'язаних елементів (методів, прийомів, засобів, інформаційних технологій), спрямований на формування достовірної, повної та своєчасної інформації про нарахування, утримання та сплату податку на доходи фізичних осіб, необхідної для ефективного прийняття управлінських рішень.*

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є вагомим джерелом формування доходної частини бюджету України, забезпечуючи фінансування державних видатків та соціальних програм. Ефективне адміністрування та управління цим податком є ключовим для забезпечення фінансової стабільності держави. В умовах динамічного розвитку економіки, змін у законодавстві, цифровізації економічних процесів та зростання складності фінансових операцій, питання обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з ПДФО

набуває особливої актуальності. Необхідність дослідження зумовлена потребою у вдосконаленні існуючих підходів до обліку, аналізу та контролю за нарахуванням, утриманням та сплатою ПДФО з метою підвищення ефективності та справедливості податкової системи в Україні.

Дане дослідження присвячене аналізу теоретико-методичних засад щодо оцінки обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками за ПДФО та розробці нової моделі прогресивного оподаткування, яка враховує не лише рівень доходу платника податків, а й його сімейні обставини. Запропонована модель передбачає використання системи коефіцієнтів, що дозволяє диференціювати податкове навантаження залежно від кількості дітей та інших соціальних факторів. Такий підхід сприяє досягненню більшої соціальної справедливості та стимулює народжуваність.

Ключові слова: *податок на доходи фізичних осіб, обліково-аналітичне забезпечення, управління, оцінка, бухгалтерські операції, соціальна справедливість.*

Assessment of accounting and analytical support for the management of personal income tax settlements

Mohyla Iryna-Lyudmyla

student of higher education of the third educational and scientific level (PhD) of the Department of Accounting and Analysis of the National University «Lviv Polytechnic», Lviv, Ukraine, a lecturer at the Department of Law and Management of the Lviv State University of Life Safety, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-3570-1654>

Abstract. *Accounting and analytical support for managing personal income tax settlements is a systematized aggregate complex of interrelated elements (methods, techniques, tools, information technologies) aimed at generating reliable, complete*

and timely information on the accrual, withholding and payment of personal income tax, necessary for effective management decision-making.

Personal income tax is a significant source of revenue for the budget of Ukraine, providing financing for state expenditures and social programs. Effective administration and management of this tax is key to ensuring the financial stability of the state. In the context of dynamic economic development, changes in legislation, digitalization of economic processes and increasing complexity of financial transactions, the issue of accounting and analytical support for personal income tax payments is becoming particularly relevant. The need for the study is due to the need to improve existing approaches to accounting, analysis and control over the accrual, withholding and payment of personal income tax in order to increase the efficiency and fairness of the tax system in Ukraine.

This study is devoted to the analysis of theoretical and methodological principles for assessing the accounting and analytical support for managing personal income tax payments and developing a new model of progressive taxation, which takes into account not only the level of income of the taxpayer, but also his family circumstances. The proposed model involves the use of a system of coefficients that allows for differentiation of the tax burden depending on the number of children and other social factors. This approach contributes to achieving greater social justice and stimulates fertility.

Keywords: *personal income tax, accounting and analytical support, management, assessment, accounting transactions, social justice.*

Постановка проблеми. Поточна система оподаткування, як правило, розрахована на індивідуальне оподаткування, не враховуючи сімейних особливостей. Тому дослідження полягає у необхідності оцінки та вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками за податком на доходи фізичних осіб в умовах переходу до прогресивної шкали оподаткування з урахуванням сімейних обставин платників. Це пов'язано з

необхідністю забезпечення точності, ефективності та прозорості розрахунків податку, адаптації існуючої системи обліку до нових вимог податкового законодавства, а також мінімізації ризиків податкових спорів та забезпечення дотримання принципів податкової справедливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна увага приділяється питанням формування інформаційної бази для аналізу розрахунків з ПДФО, розробці аналітичних інструментів та методик, що дозволяють отримувати комплексну інформацію про стан розрахунків та прогнозувати податкові надходження. Як приклад, можна навести дослідження Беляєвої Л., Пеняк Ю., Карпової А. про організаційно-інформаційну модель обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками [1]. Дутова Н. в своєму дослідженні зосередилася на комплексному аналізі системи оподаткування доходів фізичних осіб (ПДФО) в Україні. Вона порівнювала українську модель оподаткування з моделями інших країн, виявляла існуючі проблеми та пропонувала шляхи їх вирішення [2]. Наукове дослідження Логвіновської С. зосереджене на механізмі справляння податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) в умовах воєнного стану, яким є актуальним і важливим дослідженням. Вона висвітлює ряд ключових аспектів, які прямо чи опосередковано впливають на податкову систему в надзвичайних умовах [3]. Лободіна З. у своїй науковій роботі здійснює детальний аналіз однієї з найважливіших складових податкової системи будь-якої держави - податку на доходи фізичних осіб (ПДФО). Вона досліджує, як цей податок впливає на різні аспекти соціально-економічного розвитку країни [4]. Дослідники аналізують ефективність існуючих процедур адміністрування ПДФО, пропонують шляхи їх удосконалення з метою зменшення адміністративного навантаження на платників податків та підвищення рівня добровільної сплати податків.

Важливим аспектом досліджень у цій галузі є також аналіз соціального впливу податкових систем. Науковці досліджують, як різні моделі оподаткування впливають на розподіл доходів, соціальну справедливість та стимулювання

економічного зростання. Зокрема, велику увагу приділяють дослідженню впливу прогресивного оподаткування на зменшення соціальної нерівності та стимулювання інвестицій у людський капітал.

Ірландські науковці Karina Doorley та Claire Keane у своїх роботах аналізують вплив податкових пільг для сімей з дітьми на демографічну ситуацію та рівень життя населення. Вони пропонують вдосконалити систему податкових пільг з метою підвищення їхньої ефективності [5].

Науковці із Південної Кореї Jaehyun Nam та Sarah Jiyeon Kwon досліджують питання справедливості податкового навантаження та пропонують альтернативні моделі оподаткування, які б враховували не тільки доходи, але й інші соціальні фактори (наприклад, витрати на медичне обслуговування, освіту) [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість досліджень за кордоном, в Україні значно менше відсутній аналіз до розгляду соціальної проблеми справедливого характеру обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з ПДФО. Більшість вітчизняних досліджень зосереджені на технічних аспектах обліку та звітності, приділяючи недостатньо уваги соціальним наслідкам податкової політики. Відсутність глибоких теоретичних розробок у цій сфері ускладнює розробку ефективних механізмів податкового адміністрування, які б сприяли досягненню соціальної справедливості.

Існуюча система ПДФО та податкові пільги з нього в Україні має недостатню диференціацію. Пільги часто не враховують повною мірою рівень доходів та реальні потреби різних категорій платників податків. На даний момент немає запропонованої моделі в Україні, яка враховує не лише рівень доходу, але й сімейні обставини платника податків, яка б дозволила досягти більшої соціальної справедливості та стимулювати народжуваність.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основними цілями статті є аналіз сучасного стану обліково-аналітичного забезпечення розрахунків

з ПДФО в Україні, з особливим фокусом на забезпеченні соціальної справедливості. Дослідження охоплює оцінку відповідності існуючої системи міжнародним стандартам, аналіз впливу податкової політики на розподіл доходів населення, а також розробку пропозицій щодо вдосконалення облікових процедур та аналітичних інструментів з метою підвищення ефективності адміністрування податків та забезпечення справедливого розподілу податкового навантаження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Податковий кодекс України конституює систему прямого оподаткування, яка охоплює такі основні види податків: податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір (ВЗ), єдиний соціальний внесок (ЄСВ), податок на прибуток підприємств та податок на майно [7]. Останній, у свою чергу, диференціюється на податок на нерухоме майно, транспортний податок та земельний податок. Така багаторівнева структура податкової системи забезпечує мобілізацію державних фінансових ресурсів, необхідних для виконання завдань держави та забезпечення соціальних гарантій (табл 1).

Т. Городецька та Ю. Андрієнко обґрунтовано зазначають, що система прямого оподаткування є потужним інструментом державного регулювання економіки. Через варіювання податкових ставок та пільг держава може суттєво впливати на рівень ділової активності, обсяги інвестицій, споживання та накопичення капіталу [8, с. 399]. Цей висновок узгоджується з численними емпіричними дослідженнями, які підтверджують тісний зв'язок між податковою політикою та макроекономічними показниками.

Таблиця 1

Основні характеристики податку на доходи фізичних осіб в Україні

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)	
Ставка, %	18% (заробітна плата; виплата за виконання цивільно-правових договорів; сплата податку з доходу від продажу третього та кожного наступного об'єкта нерухомості протягом року, з урахуванням витрат на придбання та утримання цього майна; продаж третього та подальших автомобілів протягом дванадцяти місяців);

	9% (виплата дивідендів іноземним юридичним особам, суб'єктам, які не є платниками податку на прибуток, зокрема суб'єктам господарювання, що сплачують єдиний податок); 5% (другий продаж нерухомості за звітний період; другий продаж авто за звітний період; продаж об'єкта нерухомості, що перебував у власності менше трьох років, або нежитлового приміщення; перехід права власності на майно внаслідок спадкування або дарування; дохід у формі дивідендів, отриманий від платника податку на прибуток); 0% (перехід права власності на майно внаслідок спадкування або дарування від найближчих родичів; перший продаж нерухомості або автомобіля за звітний період).
Надходження прямого податку	Місцевий і державний бюджети (стаття 168 Податкового Кодексу).
Платник прямого податку	Стягується з доходів фізичних осіб, включаючи заробітну плату, дивіденди, доходи від продажу майна тощо.

Обліково-аналітичне забезпечення розрахунків за податком на доходи фізичних осіб (ПДФО) є невід'ємною частиною фінансового обліку підприємства. Воно передбачає систематичний збір, обробку, аналіз та узагальнення даних, необхідних для правильного нарахування, утримання та сплати цього податку (рис. 1).

Розміром податку на доходи фізичних осіб визначається на основі загального доходу платника, який включає всі доходи, що підлягають оподаткуванню, згідно з положеннями статті 164 Податкового кодексу України [7]. Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) з нарахованої заробітної плати розраховується відповідно до встановленої формули:

$$\text{ПДФО} = \text{ЗП} \times 18\%, \quad (1)$$

, де ПДФО - Податок на доходи фізичних осіб;

ЗП – Заробітна плата.

За умови, що нарахована заробітна плата перевищує 4240 гривень на місяць, база оподаткування визначається без урахування податкової соціальної пільги (ПСП), що призводить до формули розрахунку податку:

$$\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) \times 18\%, \quad (2)$$

, де ПДФО - Податок на доходи фізичних осіб;

ЗП – Заробітна плата;

ПСП - Податкова соціальна пільга.

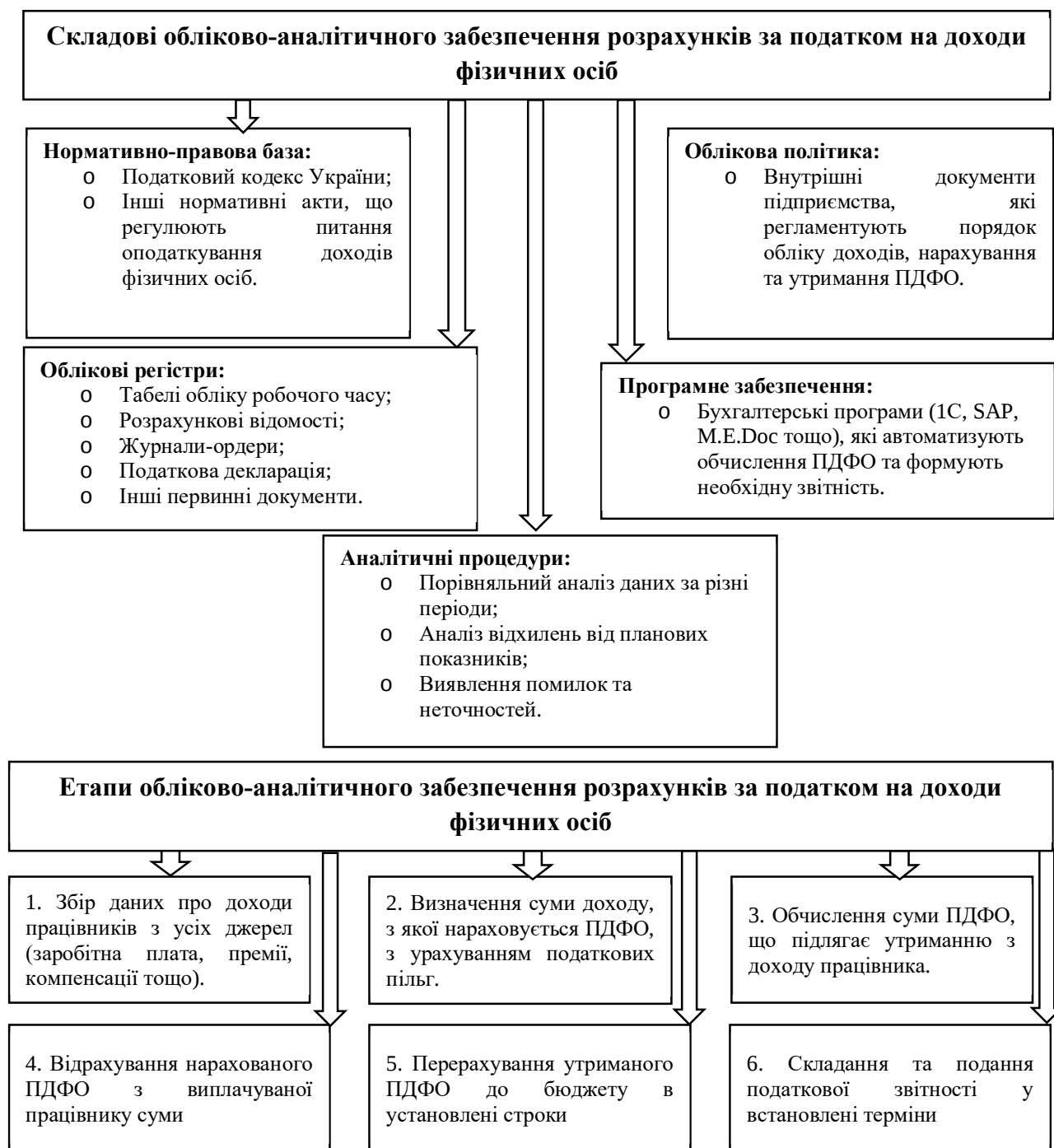

Рис. 1. Складові обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податком на доходи фізичних осіб

Джерело: побудовано автором за даними [7,8,9,10,11]

Відповідно до пункту 169.4.1 Податкового кодексу України, платники податку, які отримують заробітну плату у розмірі, що не перевищує 4240 гривень на місяць ($3028 \text{ грн} \times 1,4$), мають право на застосування податкової соціальної пільги (табл. 2) [7].

Таблиця 2

Порівняння розміру податкової соціальної пільги за 2023-2024 рр.

Ліміт зарплати на ПСП	Розмір ПСП		
	50%	150%	200%
2024 рік			
3760 грн ($3028,00 \times 1,4=4239,2$)	1514 грн ($3028 \times 0,5$)	2271 грн	3028 грн
2023 рік			
3760 грн ($2684 \times 1,4 = 3760$)	1342 грн	2013 грн	2684 грн

Розмір ПСП становить 50% від прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого на початок 2024 року. Платники податку, які утримують двох і більше дітей віком до 18 років, мають право на збільшення розміру податкової соціальної пільги на 100% від базового розміру пільги, встановленої для кожного платника податку, на кожну дитину. Також додаткова податкова підтримка передбачена у розмірі 150% податкової знижки та надається іншим категоріям громадян, які потребують більшої соціальної допомоги:

- о Сім'ї з дітьми: Одинокі батьки, опікуни, піклувальники, які виховують дітей до 18 років (розрахунку на кожну дитину віком до 18 років).
- о Особи з інвалідністю: Люди з інвалідністю I або II групи, а також ті, хто має інвалідність з дитинства.
- о Ветерани: Учасники бойових дій, особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
- о Студенти та інші категорії: Студенти, аспіранти, ординатори, ад'юнкти, а також особи, які отримують довічну стипендію за правозахисну діяльність.

Відповідно до законодавства, платники податку, які належать до категорій осіб, визначених законом (ветерани війни, інваліди війни, репресовані особи тощо), мають право на збільшення розміру податкової соціальної пільги до 200% від базового розміру пільги, встановленої для кожного платника податку [7,12].

Бухгалтерський облік, пов'язаний з нарахуванням та утриманням ПДФО, відображає процес обчислення та перерахування цього податку до бюджету (табл 3).

Таблиця 3

Бухгалтерські операції з нарахуванням та утриманням за податком на доходи
фізичних осіб

Зміст бухгалтерської операції	Дт	Кт
Нарахування заробітної плати	23 (Виробництво) 26 (Загальновиробничі витрати)	661 (Розрахунки за заробітною платою)
Утримання ПДФО	661 (Розрахунки за заробітною платою)	644 (Розрахунки з бюджетом)
Утримання військового збору з інших видів доходів, окрім заробітної плати (доходи за цивільно-правовими договорами, дивіденди, проценти за депозитами, доходи від продажу майна тощо)	685 (Розрахунки з іншими кредиторами)	641 (Розрахунки з бюджетом)
Перерахування ПДФО до бюджету	644 (Розрахунки з бюджетом)	311 (Поточні рахунки в банку)

Звітність з податку на доходи фізичних осіб включає два основні документи:

1. Податковий розрахунок (форма №1ДФ), який подають роботодавці та інші платники податків.

2. Податкову декларацію про майновий стан і доходи, яку подають фізичні особи самостійно. Податковий розрахунок містить інформацію про нараховані доходи, утриманий податок на доходи фізичних осіб та єдиний соціальний внесок. Податкова декларація використовується для декларування доходів, з яких податок не утримувався, а також для отримання податкових пільг.

Отже, аналізуючи існуючу систему ПДФО та податкові пільги з нього в Україні (багатодітні сім'ї, особи з інвалідністю тощо), має недостатню диференціацію. Пільги часто не враховують повною мірою рівень доходів та реальні потреби різних категорій платників податків.

Німецька система податкових класів (Steuerklassen) є цікавим прикладом диференційованого підходу до оподаткування, який враховує сімейний стан та рівень доходів. У німецькій системі є існує шість податкових класів, які визначають розмір податкових відрахувань з доходів фізичних осіб. Шлюб суттєво впливає на оподаткування. Подружжя має можливість обирати різні комбінації податкових класів (III/V або IV/IV) для оптимізації своїх податкових зобов'язань. Найчастіше вигідною є комбінація III/V, коли один з подружжя (з вищим доходом) отримує III клас (нижчі податки), а інший – V клас (вищі податки). Це дозволяє врахувати різницю в доходах та зменшити загальне податкове навантаження на сім'ю. Також варто зазначити, що система податкових класів сприяє соціальній справедливості, оскільки враховує сімейний стан та наявність дітей. Наприклад, батьки-одиначки мають право на II клас, що передбачає додаткові пільги [13,14,15].

На основі аналізу української системи та досвіду Німеччини можна запропонувати впровадження елементів диференційованої системи оподаткування з урахуванням сімейного стану. Запровадження механізму, згідно із німецьким податковим класом, який би дозволяв подружжю оптимізувати своє податкове навантаження, враховуючи різницю в доходах.

На основі вищенаведеного аналізу пропонується розробити модель, яка б враховувала як загальний дохід сім'ї, так і кількість дітей, а також інші релевантні фактори. Такий підхід дозволить більш точний розподіл податкового навантаження, тобто сплата ПДФО буде більш пропорційною до фінансових можливостей кожної сім'ї. Також дозволить стимулювання народжуваності, тобто модель може бути налаштована таким чином, щоб стимулювати народжуваність, надаючи коефіцієнти коригування багатодітним сім'ям. А також

соціальна справедливість, що забезпечить підтримки сімей з низькими доходами та великою кількістю дітей.

Розрахунки податку на доходи фізичних осіб пропонується здійснювати за наступною схемою: спочатку визначається загальний сімейний дохід за рік. Далі обчислюється сумарний коефіцієнт на дітей, який враховує кількість дітей у сім'ї та їх вікові категорії. Отриманий коефіцієнт застосовується для коригування бази оподаткування. На підставі скоригованої бази оподаткування визначається відповідний податковий клас, до якого застосовується встановлена ставка податку. На завершальному етапі від розрахованої суми податку віднімаються передбачені законодавством пільги та податкові вирахування, що дозволяє визначити остаточну суму податкового зобов'язання платника (табл. 4,6,7).

Таблиця 4

Структура моделі для диференціації податкового навантаження
на сім'ї з різною кількістю дітей

Елемент моделі	Опис	Параметри/ коефіцієнти	Можливі варіанти	Взаємозв'язки з іншими елементами
Загальний сімейний дохід	Сума всіх доходів членів сім'ї за рік	Грн	Відсутні обмеження	Визначає базовий податковий клас
Кількість дітей	Кількість неповнолітніх дітей у сім'ї	Особи	0, 1, 2, 3 і більше	Впливає на коефіцієнт коригування доходу та податковий клас
Вік дітей	Вікові категорії дітей	Дошкільний, шкільний, студентський	Враховується при розрахунку коефіцієнта на дитину	Впливає на розмір коефіцієнта на дитину
Наявність дітей з інвалідністю	Наявність дитини з інвалідністю в сім'ї	Так/Ні	Враховується при розрахунку коефіцієнта на дитину	Збільшує коефіцієнт на дитину
Коефіцієнт на дитину	Числовий коефіцієнт, що враховує вплив кожної дитини на податок	Від 0 до 1	Залежить від віку дитини та наявності інвалідності	Зменшує базу оподаткування

Податкові класи	Категорії платників	Визначаються за сукупністю критеріїв (дохід, кількість дітей, склад сім'ї)	Низький, середній, високий	Визначає ставку податку
Податкові ставки	Відсоток від бази оподаткування	Від 6 до 18%	Залежать від податкового класу	Визначають розмір податку
Податкові пільги	Зменшення податкового зобов'язання	Фіксована сума або відсоток від бази оподаткування	Залежать від кількості дітей, їх віку та наявності інвалідності	Зменшують суму податку, що підлягає сплаті
Податкові вирахування	Зменшення бази оподаткування	Фіксована сума	Вирахування на навчання, лікування, благодійність	Зменшують базу оподаткування

Таблиця 5

Прогресивна шкала податку на доходи фізичних осіб

Податковий клас	Діапазон доходу в рік (грн)	Ставка податку (%)
Низький	До 200 000	6
Середній	Від 200 000 до 400 000	12
Високий	Понад 400 000	18

Таблиця 6

Аналітична таблиця коефіцієнтів для розрахунку податкових пільг

Вік дитини	Наявність інвалідності	Коефіцієнт
Дошкільний	Ні	0,05
Дошкільний	Так	0,1
Шкільний	Ні	0,03
Шкільний	Так	0,05
Студентський	Ні	0,02
Студентський	Так	0,03

Наведемо приклад розрахунку податку на доходи фізичних осіб за запропонованою моделлю. Дано: у сім'ї проживає два дорослих та троє дітей (2, 7 та 12 років). Загальний сімейний дохід складає 300 000 грн на рік. А також найстарша дитина має інвалідність.

Розрахунок:

1. Розрахуємо коефіцієнт на дитину згідно із таблиці 5:
 - Для дитини 2 років – 0,05
 - Для дитини 7 років з інвалідністю – 0,05
 - Для дитини 12 років – 0,03
 - Загальний коефіцієнт: $0,05 + 0,05 + 0,03 = 0,13$
2. Коригування бази оподаткування: $300\ 000\ \text{грн} * (1 - 0,13) = 261\ 000\ \text{грн}$.
3. Визначення податкового класу: Оскільки скоригований дохід становить 261 000 грн, сім'я потрапляє в середній податковий клас.
4. Розрахунок податку на доходи фізичних осіб: $261\ 000\ \text{грн} * 12\% = 31\ 320\ \text{грн}$.
5. Врахування пільг та вирахувань: Припустимо, сім'я має право на податкову пільгу у розмірі 10 000 грн. Тоді сума податку до сплати становитиме: $31\ 320\ \text{грн} - 10\ 000\ \text{грн} = 21\ 320\ \text{грн}$.

Таким чином, за цією моделлю сім'я з двома дорослими, трьома дітьми (один з яких має інвалідність) та доходом 300 000 грн на рік сплачуватиме податок у розмірі 21 320 грн.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує важливість податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) як ключового елемента бюджетної системи України. Ефективне управління розрахунками з ПДФО є необхідною умовою забезпечення фінансової стабільності держави. Динамічні зміни в економіці та законодавстві, розвиток цифрових технологій та ускладнення фінансових операцій вимагають постійного вдосконалення систем обліку, аналізу та контролю за ПДФО.

Існуючі методи обліково-аналітичного забезпечення потребують модернізації для підвищення ефективності та справедливості податкової системи. Запропонована модель, яка враховує не лише рівень доходу, але й сімейні обставини платника податків, дозволить досягти більшої соціальної справедливості та стимулювати народжуваність. Використання системи

коефіцієнтів для диференціації податкового навантаження дозволить врахувати індивідуальні особливості платників податків.

Список використаних джерел:

1. Беляєва Л., Пеняк Ю., Карпова А. Організаційно-інформаційна модель обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-14> (дата звернення: 02.12.2024).
2. Дутова Н. В. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: проблеми та вдосконалення на базі досвіду зарубіжних країн. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1. С. 43-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2019_1_7 (дата звернення: 22.12.2024).
3. Логвіновська, С. Механізм справляння податку на доходи фізичних осіб в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3101> (дата звернення: 23.12.2024).
4. Лободіна З. М. Податок на доходи фізичних осіб як інструмент впливу на соціально-економічний розвиток держави. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка*. 2017. № 6. С. 52–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2017_6_11. (дата звернення: 23.12.2024).
5. Doorley K., Keane C. Tax-benefit systems and the gender gap in income. *The Journal of Economic Inequality*. 2024. Vol. 22. P. 285-309. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10888-023-09594-6> (date of access: 04.12.2024).
6. Nam J., Jiyeon Kwon S. Expansion of Child Tax Credits and Mental Health of Parents With Low Income in 2021. *JAMA Network Open*. 2024. P. 1-11. URL:

- <https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/article-abstract/2815363>
(date of access: 06.12.2024).
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
 8. Городецька Т. Е., Андрієнко Ю. С. Сучасні форми прямого оподаткування. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 30. С. 397401. (дата звернення: 08.12.2024).
 9. Державна податкова служба України. Офіційний портал. URL: <https://tax.gov.ua>
 10. Косторной С. В., Демченко І. В. Електронний кабінет платника податків. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс».* 2021. №1(43). С. 53-58 (дата звернення: 12.12.2024).
 11. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 07.12.2024).
 12. ПДФО 2025: ставки, пільги, розрахунок. *Журнал Головбух: вебсайт.* 2024. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/9210-pdfou-2022-rots> (дата звернення: 10.12.2024).
 13. Nobes C., Parker R. Comparative International Accounting. 14th ed. *Pearson Education Limited.* 2020. 626 p. (date of access: 20.12.2024).
 14. Franzen W. Forschungsstelle für empirische Sozialökonomik e.V. Steuerpsychologie und Steuerpolitik. *Teil 1 und 2.* 2010-2011. <http://www.fores-koeln.de/> (date of access: 15.12.2024).
 15. Franzen W. Tax Morale in Classical Athens. *Journal of Ancient Civilizations.* 2019. Vol. 34/2. Pp. 273-288. <http://ihac.nenu.edu.cn/> (date of access: 15.12.2024).